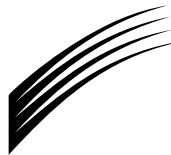

Erdélyi
Unitárius Egyház

BIBLIOTHECA NATIONALIS HUNGARIAE

Országos
Széchényi Könyvtár

*Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa
és az Országos Széchényi Könyvtár
tisztelettel meghívja*

KÉNOSI TŐZSÉR JÁNOS – UZONI FOSZTÓ ISTVÁN

Az Erdélyi Unitárius Egyház története

című műve második kötetének bemutatójára.

Kiadó: *Erdélyi Unitárius Egyház*

Fordította: Márkos Albert

Sajtó alá rendezte:

Balázs Mihály,

Hoffmann Gizella,

Kovács Sándor,

Molnár B. Lehel

A térképeket készítette: Elekes Tibor

Kolozsvár, 2009.

A bemutató időpontja és helyszíne:

2009. december 8-án 18 óra,

Országos Széchényi Könyvtár

1827 Budapest, Budavári Palota F épület

VI. emeleti előadóterem.

A kötet megjelenését támogatta

az Erdélyi Unitárius Egyház,

a Nemzeti Kulturális Alap,

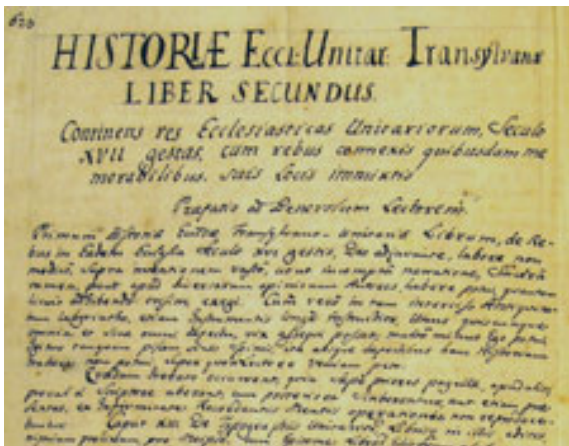
a Szülőföld Alap és az S.C. KESZ S.R.L.

meghívó

A kötetet **Jankovics József**,
az MTA Irodalomtudományi Intézetének
igazgatóhelyettese mutatja be.

Kolozsvár–Budapest, 2009. november 9.

KÉNOSI TÖZSÉR JÁNOS – UZONI FOSZTÓ ISTVÁN
AZ ERDÉLYI UNITÁRIUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE
II.

A 18. század utolsó harmadában Kénosi Tözsér János (1708–1772) és Uzoni Fosztó István (1729–1778) lelkészek latin nyelven írták meg az erdélyi unitárius egyház történetét. Ezt folytatták id. Kozma Mihály (1723–1798), majd Kozma János és Gergely. A több ezer oldalas kézirat kötetei a székelykeresztúri és a kolozsvári unitárius kollégium könyvtárában vészték át a nehéz évtizedeket. A *Bibliotheca Unitariorum* sorozatban 2002-ben Káldos János gondozásában két kötetben jelent meg a latin kézirat. Az első kötet magyar fordításával, noha már 1942-ben elkészült Márkos Albert, a kolozsvári unitárius főgimnázium nyugalmazott latin tanára, csak 2005-ben jelenhetett meg nyomtatásban. A második kötet magyarítását 1945-ben fejezte be a fordító, ez most 2009-ben kerülhet kiadásra.

Az *Erdélyi Unitárius Egyház történetének* második kötete arról „a rengeteg szenvedésről” szól, amely a 17. század folyamán érte az egyházat. A szerző hat fejezetben beszél el Erdély és az unitárius egyház viszontagságos sorsát Báthory Zsigmond és Gábor, majd Bethlen Gábor uralkodásával kezdődően, a hírhedt dési komplánáción (1638) és II. Rákóczi György erőszakos térítésein át az önálló erdélyi fejedelemség megszűntéig.

A hat fejezetből álló második könyv tömörebben adja elő az eseményeket, mint az első könyv.

Az első fejezet tizenkilenc szakasza a 16. század fordulójának véres eseményeit mutatja be Bocskay István 1606-ban bekövetkezett haláláig. A második fejezet teljes egészében a kolozsvári anyaekklézsia sorsát és nevezetesebb válságait ismerteti a református fejedelmek uralkodása alatt. A harmadik fejezet is Kolozsvár történetéhez kapcsolódik, ebben az ekklézsia vezető, ún. első papjairól, ezek munkásságáról, az őket segítő prédikátorokról olvashatunk. A fejezet második szakaszának függeléke az 1660-ban Lengyelországból száműzött és Kolozsvárra, illetve a környékre telepedett lengyel unitáriusok papjairól és ekkléziáiról szól. Ugyanez a fejezet ismerteti a legfontosabb közösség, a kolozsvári ekklézsia kántorait, az óvári iskola lektorait és szentpéteri kisebb iskola igazgatóinak munkásságát is. A fejezetet az óvári iskola főnökeinek (seniorainak) előszámlálása zárja. A terjedelmes negyedik fejezet az unitárius egyházköroket, espereseket és egyházközségek sorsát tárgyalja, részleteiben is ismertetve az erőszakos református térítés okait és eredményeit. Az ötödik fejezet újból Kolozsvár történetéhez kapcsolódik a 17. században élt püspökök munkássága s az általuk összehívott zsinatok bemutatásával. Végül az utolsó, hatodik fejezetben azokról az unitárius családokról olvashatunk, akik a 17. század során még unitáriusnak vallották magukat, majd különféle okokra hivatkozva megtagadták felekezetüket és vallásukat.

A főszöveget személy- és helynévmutató, zsinati mutatók, a tárgyalt művek szerző és cím szerinti, valamint a legfontosabb tételeket felölelő tematikus mutatói egészítik ki. Ezenkívül az erdélyi unitárius egyház 18. századi közigazgatási rendszerét bemutató térképek, kéziratokról és nyomtatványokról készült illusztrációk gazdagítják a kiadványt.

AZ ERDÉLYI UNITÁRIUS EGYHÁZ NAGYKÖNYVTÁRÁNAK ÉS
GYŰJTŐLEVÉLTÁRÁNAK KIADVÁNYAI 4/2.

KOLOZSVÁR, 2009